

Kai Mykkänen kok

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä mielenterveyspalveluiden terapiatakuun toteuttamiseen (35 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Mielenterveysongelmat olivat suuri ja alihoitettu kansansairaus sekä suurimpia syrjäytymisen syitä jo ennen koronaepidemian aiheuttamaa kriisiä. Erityisesti nuorten mielenterveysongelmien määrä on kasvanut viime vuosina merkittävästi. Noin joka viides nuori on kärsinyt mielenterveysongelmista. Terveystalon palvelut eivät ole ehtineet kehitykseen mukaan, vaan monin paikoin hoito on ruuhkautunut ja jonot mielenterveyspalveluihin ovat pitkiä. Mahdollistamalla nopea pääsy palveluiden piiriin voidaan ehkäistä niin koronakriisin aiheuttamia pitkän aikavälin ongelmia kuin vahvistaa ennaltaehkäisevää terveydenhoidon aliresursoitua osaa pitkällä aikavälillä.

Koronaepidemia on kärjistänyt mielenterveyden kriisiä ja palveluita on resursoitava pikaisesti. Epidemian alkuaikoina Terveystalon selvityksessä arvioitiin, että jopa 40 prosenttia mielenterveyden tapaamisista jäi toteutumatta. Lähipalveluiden sulkemisen jälkeen Suomen Mielenterveys ry on raportoinut nopeasti kasvaneista yhteydenotoista nuorten kanssa. WHO on suosittanut syyskuussa valtioita panostamaan voimakkaasti mielenterveyden palveluihin.

Sosiaalisen oikeudenmukaisuuden näkökulmasta mielenterveyspalvelujen terapiatakuu on täysin perusteltu ja välttämätön. Sillä taattaisiin apu ihmisille, joilla on vähiten resursseja vaatia ja hakea apua. Varmistamalla ajoissa ja matalalla kynnyksellä saatava hoito voidaan ehkäistä suurempien ongelmien syntymistä. Ennen kaikkea terapiatakuu toteuttaisi terveyspolitiikan yhdenvertaisuustavoitetta siitä, että hyvä mielenterveys kuuluu kaikille.

Mielenterveyden Terapiatakuu -kansalaisaloitteella ehdotetaan lakimuutosta, jolla taataan kaikille nopea pääsy hoidolliseen psykoterapiaan tai muuhun psykososiaaliseen hoitoon. Hoidon tarve tulisi arvioida välittömästi apua haettaessa, ja hoito aloittaa kuukauden sisällä tästä.

Panostukset mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamiseksi kannattavat, sillä kun yhä useampi saa apua varhaisessa vaiheessa, vähenevät mielenterveysongelmista johtuvat työpoissaolot ja kalliin erikoissairaanhoidon tarve pienenee. Arvioiden mukaan kansalaisaloitteen mukaisen terapiatakuun myötä vuosittain noin 7 500 henkilöä voisi kuntoutua etuuskien piiristä työelämään. Etuuskien käytön vähentyminen ja ansiotuloverojen kasvu tuottaisivat vuosittain noin 340 miljoonan euron kustannussäästön. OECD arvioi mielenterveyden ongelmien kustannusten olevan Suomessa vuosittain noin 5,3 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen, joka tarkoittaisi nykytasolla lähes 13 miljardin kustannuksia mielenterveyden häiriöistä.

Talousarvioaloite TAA 199/2020 vp

Oikea-aikaisten mielenterveyspalveluiden on oltava yhdenvertaisesti jokaisen niitä tarvitsevan saatavilla. Kansalaisaloitteen ehdottama lakimuutos rakentaisi Suomeen tehokkaan mielenterveyshoidon perustason. Näin apu olisi saatavilla yhdenvertaisemmin, nopeammin ja helpommin.

Terapiatakuun avulla potilas saisi hoitoa, vaikka hänellä ei olisi taloudellista mahdollisuutta hakeutua yksityiseen psykoterapiaan. Mikäli potilas tarvitsee varhaisen terapiajakson jälkeen jatko-hoitoa, hänet ohjataan erikoissairaanhoidon tai Kelan psykoterapiatuen piiriin. Terapiatakuu varmistaa sen, etteivät mielenterveysongelmista kärsivät sekä heidän omaisensa jää yksin, ilman apua ja tukea.

Sosiaali- ja terveysministeriön palveluvalikoimaneuvosto (PALKO) on linjannut, että tutkimusnäyttöön perustuvia vaikuttavia psykoterapian muotoja tarjotaan myös julkisessa terveydenhuollossa. Tämäkin huomioiden terapiatakuun rahoituksen huomioiminen budjetissa on perusteltu.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta lisää 35 000 000 euroa momentille 33.60.39 terapiatakuun toteuttamiseen ja lisää momentin perusteluihin maininnan, että määrärahaa saa käyttää terapiatakuun mukaisesti mielenterveyspalveluiden saatavuutta parantaviin kehittämishankkeisiin.

Helsingissä 16.10.2020

Kai Mykkänen kok